

คำวินิจฉัยของ นายอภัย จันทนจุลกะ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๘๘/๒๕๔๗

วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๗

เรื่อง ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคมหาชน

สรุปข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ ได้ความว่า

นายประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคมหาชน (ผู้ร้อง) ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดให้นายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ถูกร้อง) มีคำสั่งรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคมหาชน แทนการรับและการตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของพรรคราษฎรในรายการชื่อเป็นชื่อ “พรรคมหาชน” เพื่อลบล้างแก้ไขการโต้แย้งสิทธิมหาชน กรณีนายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองในชื่อ “พรรคมหาชน” ตามคำขอจัดตั้งของผู้ร้อง ซึ่งเป็นการไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่ชอบด้วยหลักกฎหมายมหาชน และไม่ชอบด้วยหลักรัฐศาสตร์ว่าด้วยอุดมการณ์แห่งพรรคการเมืองในระบบการเมืองสมัยใหม่

ผู้ร้องได้ยื่นขอจัดตั้งพรรคมหาชนต่อผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๓ ในวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันเดียวกันกับวันที่พรรคราษฎรยื่นขอเปลี่ยนแปลงข้อบังคับเพื่อเปลี่ยนชื่อพรรคเป็นพรรคมหาชนและแจ้งการเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ ของพรรคราษฎร ส่วนการขอจัดตั้งพรรคมหาชนโดยผู้ร้องนั้นผู้ถูกร้องได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ แจ้งให้ผู้ร้องจัดส่งและแก้ไขหลักฐานประกอบการยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง ๑๐ รายการพร้อมแจ้งไปด้วยว่า ผู้ถูกร้องได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคราษฎรในรายการชื่อพรรคจากพรรคราษฎรเป็นพรรคมหาชนแล้ว ต่อมาผู้ร้องได้ดำเนินการแก้ไขเอกสารหลักฐานส่งให้ผู้ถูกร้องเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๗ แต่ไม่ได้แก้ไขชื่อพรรคการเมืองที่ขอจัดตั้งจากพรรคมหาชนเป็นชื่ออื่น ทำให้ซ้ำกับชื่อพรรคมหาชนที่ปรากฏอยู่ในทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ถูกร้องจึงสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคมหาชน ตามมาตรา ๑๕ วรรคสาม ของกฎหมายฉบับเดียวกันโดยมีหนังสือลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ แจ้งให้ผู้ร้องทราบ ซึ่งผู้ร้องไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของผู้ถูกร้องดังกล่าว จึงยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗ ขอให้

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดโดยอาศัยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๓๓ ดังนี้

๑) ให้ผู้ถูกร้องเพิกถอนการตอบรับการเปลี่ยนแปลงและหรือจดทะเบียนพรรคการเมืองและการขึ้นทะเบียนพรรคการเมืองและการประกาศในราชกิจจานุเบกษาซึ่งการจัดตั้งพรรคการเมืองชื่อพรรคมหาชนให้กับคณะบุคคลซึ่งแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคราษฎรในรายการชื่อจากเดิมชื่อพรรคราษฎรเป็นพรรคมหาชน

๒) ให้ผู้ร้องยืนยันการรับจดทะเบียนและจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองชื่อ “พรรคมหาชน” ตามที่ผู้ร้องได้ยื่นคำขอจัดตั้งไว้ให้ปรากฏในทะเบียนพรรคการเมืองและประกาศการจัดตั้ง “พรรคมหาชน” ในราชกิจจานุเบกษาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๘ โดยให้มีผลเป็นการจัดตั้งพรรคการเมืองตั้งแต่วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗

มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยในเบื้องต้นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือไม่

จากการตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ ที่ผู้ร้อง ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ร้องได้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคมหาชนต่อผู้ถูกร้อง เมื่อผู้ถูกร้องตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ แล้ว ได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ แจ้งให้ผู้ร้องจัดส่งและแก้ไขหลักฐานประกอบการยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองให้ถูกต้องครบถ้วนและแจ้งไปด้วยว่า นายทะเบียนได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคราษฎรในรายการชื่อพรรคจากพรรคราษฎรเป็นพรรคมหาชนแล้ว แต่ผู้ร้องเมื่อยื่นเอกสารมาใหม่ไม่ได้แก้ไขชื่อพรรคการเมืองที่ขอจัดตั้งจากพรรคมหาชนให้เป็นชื่ออื่น ทำให้ซ้ำกับชื่อพรรคมหาชนที่ปรากฏอยู่ในทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ถูกร้องจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามมาตรา ๑๕ วรรคสาม ตั้งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคมหาชน ตามหนังสือแจ้งคำสั่งลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ ซึ่งผู้ร้องไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว จึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗ เพื่อขอให้วินิจฉัยชี้ขาดสั่งให้ผู้ถูกร้องรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคมหาชน เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๗ ประกอบมาตรา ๑๕ ให้สิทธิผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่รับจดทะเบียนพรรคการเมืองของนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายในกำหนด ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียนพรรคการเมืองจากนายทะเบียนพรรคการเมืองซึ่งผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ดังนั้นจึงเห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจที่จะรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดได้

ผู้ถูกร้องได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๗ พร้อมเอกสารประกอบศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รวบรวมไว้ในสำนวนและสำเนาส่งผู้ร้องทราบ สรุปข้อเท็จจริงตามคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องได้ความว่า

เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗ เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา พรรคราชฎูรได้ยื่นหนังสือแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคในรายการชื่อพรรคจาก “พรรคราชฎูร” เป็น “พรรคมหาชน” เปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคและเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคเพิ่มเติม จำนวน ๑๖ คน โดยมีนายเอนก เหล่าธรรมทัศน์ เป็นหัวหน้าพรรคและนายเจด็จ อินสว่าง เป็นเลขาธิการพรรค ตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญพรรคราชฎูรครั้งที่ ๒/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๗ เพื่อให้ผู้ถูกร้องพิจารณาตอบรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ตามนัยแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓

ส่วนผู้ร้อง ได้ยื่นแบบคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองและเอกสารประกอบเพื่อให้ผู้ถูกร้องพิจารณา รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗ เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ดำเนินการ ดังนี้

๑) ตรวจสอบเอกสารการแจ้งการเปลี่ยนแปลงของพรรคราชฎูร ปรากฏว่าครบถ้วนถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด จึงได้มอบให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคราชฎูรมีภูมิลำเนาอยู่ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการประชุมใหญ่ครั้งดังกล่าว

๒) ตรวจสอบเอกสารประกอบการขอจัดตั้งพรรคมหาชน ปรากฏว่า

- (๑) ขาดรายงานการประชุมจัดตั้งพรรคการเมือง
- (๒) ขาดบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของพรรคการเมือง
- (๓) ขาดแผนที่แสดงที่ตั้งของสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง

(๔) นโยบายพรรคการเมืองไม่ชัดเจนตามที่กฎหมายกำหนด

(๕) ข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งต้องกำหนดในที่ประชุมจัดตั้งพรรคการเมืองตามนัยแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๘ และประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการประชุมจัดตั้งพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๑ มีรายการไม่ครบถ้วนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๑

(๖) บัญชีลงลายมือชื่อของผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งพรรคการเมือง (แบบ พ.ก. ๑) ไม่มีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมตั้งพรรคการเมือง จำนวน ๓๐ คน

(๗) ไม่มีบันทึกประวัติผู้จัดตั้งพรรคการเมือง (แบบ พ.ก. ๒) จำนวน ๔ คน

(๘) บัญชีรายชื่อคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง (แบบ พ.ก. ๓) ไม่มีรายชื่อคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง จำนวน ๑๑ คน

(๙) บันทึกประวัติผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง (แบบ พ.ก. ๔) ไม่มีรายชื่อกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๑ คน และบันทึกตำแหน่งกรรมการไม่ถูกต้อง จำนวน ๓ คน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้เสนอผู้ถูกร้องให้นำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ซึ่งมีมติว่า พรรคราษฎรได้ดำเนินการตามขั้นตอนของข้อบังคับพรรคเกี่ยวกับการประชุมใหญ่ถูกต้อง ลักษณะข้อบังคับพรรค นโยบายพรรคหรือการเลือกตั้งกรรมการพรรคไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๒ รวมทั้งมีเอกสารต่างๆ ครบถ้วนสมบูรณ์ จึงควรพิจารณาตอบรับการเปลี่ยนแปลงตามนัยของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓ ได้

สำหรับกรณีการแจ้งขอจัดตั้งพรรคมหาชนของผู้ร้องเนื่องจากมีข้อบกพร่องหลายประการ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงเสนอให้ผู้ถูกร้องแจ้งให้ผู้ร้องดำเนินการแก้ไขภายใน ๗ วัน ตามนัยของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕

ผู้ถูกร้องจึงได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคราษฎรในการเปลี่ยนรายชื่อพรรคเป็นพรรคมหาชน การเปลี่ยนแปลงนโยบายและการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗ และได้แจ้งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

รวมทั้งแจ้งให้ผู้ร้องส่งเอกสารและแก้ไขเอกสารที่ยังไม่ครบถ้วนถูกต้องตามรายการที่กล่าวมาข้างต้น พร้อมทั้งแจ้งไปด้วยว่า ผู้ถูกร้องได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคในรายการชื่อพรรคจากพรรคราชฎ เป็นพรรคมหาชนตามนัยของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓ จึงปรากฏชื่อพรรคมหาชนเป็นพรรคการเมืองในทะเบียนพรรคการเมือง

ต่อมาผู้ร้องได้จัดส่งเอกสารและแก้ไขเอกสารให้ถูกต้องแล้ว ซึ่งผู้ถูกร้องได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบคำขอที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้วปรากฏว่า ไม่ได้แก้ไขชื่อพรรคการเมืองจากพรรคมหาชน เป็นชื่อพรรคการเมืองอื่น ทำให้ชื่อพรรคการเมืองซ้ำกับชื่อพรรคมหาชนที่ปรากฏอยู่ในทะเบียนพรรคการเมือง ที่เปลี่ยนชื่อมาจากพรรคราชฎซึ่งผู้ถูกร้องตอบรับการเปลี่ยนแปลงเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗ และโดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๕) กำหนดว่า ชื่อพรรคการเมืองและภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไม่ซ้ำ หรือพ้อง หรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับ ชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของผู้จัดตั้งพรรคการเมืองอื่นที่ได้ยื่นคำขอไว้ ตามมาตรา ๑๓ หรือของพรรคการเมืองอื่นที่นายทะเบียนได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ก่อนแล้ว ผู้ถูกร้องจึงตั้งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคมหาชนตามมาตรา ๑๕ วรรคสามของกฎหมายฉบับเดียวกัน

ผู้ร้องได้ยื่นคำแถลง ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ พร้อมทั้งเอกสารประกอบและยื่นคำแถลง เพิ่มเติมลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๗ มาเพื่อขอปิดคดี โดยชี้แจงและยืนยันขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ตามคำขอของผู้ร้อง

มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดว่า การตั้งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคมหาชนของ นายทะเบียนพรรคการเมืองเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๑๔ บัญญัติว่า “เมื่อได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองให้นายทะเบียนพิจารณาตรวจสอบ ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ และมีจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคน

(๒) นโยบายและข้อบังคับพรรคการเมืองมีลักษณะไม่ขัดต่อมาตรา ๑๐

(๓) เอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองมีรายการครบถ้วนตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๓

(๔) คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ และ

(๕) ชื่อพรรคการเมืองและภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไม่ซ้ำหรือพ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของผู้จัดตั้งพรรคการเมืองอื่นที่ได้ยื่นคำขอไว้ตามมาตรา ๑๓ หรือของพรรคการเมืองอื่นที่นายทะเบียนได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ก่อนแล้ว

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้องและครบถ้วน ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่า คุณสมบัติหรือจำนวนของผู้จัดตั้งพรรคการเมืองหรือนโยบายและข้อบังคับพรรคการเมืองหรือคุณสมบัติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๔) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองและแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง”

มาตรา ๑๕ บัญญัติว่า “ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าเอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๔ (๓) มีรายการไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๓ หรือมีข้อความไม่ชัดเจนหรือบกพร่อง ให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน

เมื่อผู้จัดตั้งพรรคการเมืองได้แก้ไขเอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองให้ถูกต้องและครบถ้วนภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองและแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับเอกสารดังกล่าว

ถ้าผู้จัดตั้งพรรคการเมืองไม่ดำเนินการแก้ไขเอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งหรือดำเนินการแก้ไขแล้วแต่ยังไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง”

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ร้องได้ยื่นขอจัดตั้งพรรคมหาชนในวันเดียวกับวันที่พรรคราษฎรได้ยื่นขอเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของพรรคราษฎรในรายการชื่อพรรคโดยเปลี่ยนแปลงชื่อเป็นพรรคมหาชน

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓ เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารตามคำขอทั้งสองปรากฏว่า พรรครายถูกรับยื่นเอกสารการแจ้งเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรครายถูกรับยื่นเอกสารการแจ้งเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรครายถูกรับยื่นเอกสารตามที่กฎหมายกำหนด สำหรับการขอจัดตั้งพรรคมหาชนของผู้ร้องขาดเอกสารต่าง ๆ หลายรายการรวมทั้งการดำเนินการไม่ถูกต้องครบถ้วนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๕ มาตรา ๑๑ และประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการประชุมจัดตั้งพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๑ ผู้ถูกร้องจึงได้นำเรื่องดังกล่าวทั้งสองกรณีเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ซึ่งคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ได้ประชุมพิจารณาเรื่องดังกล่าว ว่าการขอเปลี่ยนแปลงชื่อพรรครายถูกรับยื่นเอกสารเป็นพรรคมหาชนและการเปลี่ยนแปลงเครื่องหมายพรรคเป็นการเปลี่ยนแปลงในรายการที่กำหนดในข้อบังคับพรรค จึงเป็นการแจ้งการเปลี่ยนแปลงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓ เมื่อพรรครายถูกรับยื่นเอกสารตามขั้นตอนของข้อบังคับพรรคเกี่ยวกับการประชุมใหญ่ถูกต้อง ลักษณะข้อบังคับพรรคนโยบายพรรค หรือการเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๒ รวมทั้งมีเอกสารครบถ้วนสมบูรณ์ก็ควรพิจารณาตอบรับการเปลี่ยนแปลงได้ ผู้ถูกร้องจึงได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรครายถูกรับยื่นเอกสารชื่อพรรคเป็นพรรคมหาชน เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗ และได้แจ้งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

ส่วนกรณีการแจ้งขอจัดตั้งพรรคมหาชนตามคำขอของผู้ร้องเนื่องจากเอกสารการขอจัดตั้งพรรคมีข้อบกพร่องหลายประการผู้ถูกร้องจึงแจ้งให้ผู้ร้องดำเนินการแก้ไขภายใน ๗ วัน ตามนัยของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ พร้อมทั้งแจ้งไปด้วยว่าผู้ถูกร้องได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคในรายการชื่อพรรครายถูกรับยื่นเอกสารเป็นพรรคมหาชน ตามนัยของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓ จึงปรากฏชื่อพรรคมหาชนเป็นพรรคการเมืองในทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว ต่อมาผู้ร้องได้แก้ไขเอกสารและจัดส่งเอกสารให้แก่ผู้ถูกร้องเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๗

ทั้งนี้ จากการตรวจสอบคำขอและเอกสารประกอบคำขอที่ให้แก่ไขเพิ่มเติมแล้วปรากฏว่า ไม่มีการแก้ไขชื่อพรรคการเมืองจากเดิมคือพรรคมหาชนเป็นชื่อพรรคการเมืองอื่นทำให้ซ้ำกับชื่อ พรรคมหาชนที่มีอยู่ในทะเบียนพรรคการเมืองแล้วจึงไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๕) ที่กำหนดว่า “ชื่อพรรคการเมืองและ เครื่องหมายพรรคการเมืองไปซ้ำหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อพรรคการเมือง หรือภาพเครื่องหมาย พรรคการเมืองของผู้จัดตั้งพรรคการเมืองอื่นที่ได้ยื่นคำขอไว้ตามมาตรา ๑๓ หรือของพรรคการเมืองอื่น ที่นายทะเบียนได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ก่อนแล้ว” ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงตั้งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้ง พรรคมหาชนตามคำขอของผู้ร้องตามมาตรา ๑๕ วรรคสาม ของกฎหมายฉบับเดียวกัน

พิจารณาแล้วเห็นว่า การไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคมหาชนซึ่งผู้ร้องได้ยื่นขอจัดตั้งไว้ใน วันเดียวกันกับวันที่พรรคราษฎรยื่นขอเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคเพื่อเปลี่ยนชื่อเป็นพรรคมหาชนนั้น ผู้ถูกร้องได้ตรวจสอบเอกสารและดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายโดยครบถ้วน ทั้งนี้เมื่อการตรวจสอบ พบว่า เอกสารหลักฐานการแจ้งเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของพรรคราษฎรมีความถูกต้องครบถ้วนตามที่ กฎหมายกำหนดและเป็นไปตามข้อบังคับการประชุมของพรรคราษฎรในการดำเนินการประชุม ผู้ถูกร้อง จึงมีความชอบด้วยกฎหมายที่จะมีคำสั่งตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับในรายการชื่อพรรคและอื่น ๆ ของพรรคราษฎร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๓ เพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองต่อไป

สำหรับกรณีของผู้ร้อง แม้ว่าผู้ร้องจะยื่นคำขอจัดตั้งพรรคมหาชนในวันเดียวกันกับวันที่ พรรคราษฎรแจ้งขอเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคโดยเปลี่ยนชื่อพรรคราษฎรเป็นพรรคมหาชนซึ่งเป็นชื่อ ที่ซ้ำกันก็ตาม แต่เนื่องจากการตรวจสอบเอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองของผู้ร้องตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๓) พบว่ามีข้อบกพร่องไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดไว้หลายรายการ ผู้ถูกร้องจึงได้แจ้งให้ผู้ร้องแก้ไขเอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองให้ถูกต้องครบถ้วน ซึ่งเป็น การดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง เมื่อผู้ร้องได้ยื่นเอกสารที่แก้ไขเพิ่มเติม จากการตรวจสอบปรากฏว่าเอกสารต่าง ๆ ถูกต้องครบถ้วนเพียงแต่ผู้ร้องไม่ได้แก้ไขชื่อพรรคการเมืองจากพรรคมหาชนเป็นชื่อพรรคการเมืองอื่น ทำให้ชื่อพรรคการเมืองซ้ำกับชื่อพรรคมหาชนที่ปรากฏอยู่ในทะเบียนพรรคการเมืองที่เปลี่ยนชื่อมาจาก พรรคราษฎร ผู้ถูกร้องจึงตั้งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคมหาชนตามคำขอของผู้ร้อง ตามพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๕ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๕) ดังนั้นคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคมหาชนของนายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง จึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ โดยถูกต้องสมบูรณ์แล้ว ส่วนประเด็นอื่น ๆ ตามคำร้องไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

นายอภิรักษ์ จันทนกุลกะ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ